

**ВИСОКА ЖЕЛЕЗНИЧКА ШКОЛА
СТРУКОВНИХ СТУДИЈА
Број: 681/4
Дана, 16.05.2008. године
Београд**

**П Р А В И Л Н И К
О БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉУ НА РАДУ**

Београд, мај 2008. године

На основу члана 14. став 1. Закона о безбедности и здрављу на раду («Сл.гласник РС» бр. 101/05), члана 150. и члана 17. Статута Школе, Савет Високе железничке школе струковних студија на седници одржаној 16.05.2008. године донео је

П Р А В И Л Н И К О БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉУ НА РАДУ

1. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим Правилником, у складу са Законом о безбедности и здрављу на раду (у даљем тексту: Закон), уређује се спровођење безбедности и здравља на раду запослених на Високој железничкој школи струковних студија (у даљем тексту: Школа) у циљу стварања безбедних услова рада, ради заштите живота и здравља и радне способности запослених.

Право на безбедност и здравље на раду имају и друга лица која учествују у радном процесу, а нису у радном односу у Школи, као и лица која се затекну у радној околини ради обављања одређених послова, ако постоји обавештење о њиховом присуству.

Члан 2.

Школа је дужна да обезбеди запосленом рад на радном месту и у радној околини у којима су спроведене мере безбедности и здравља на раду.

У случају настанка повреде на раду због неуобичајених и непредвидивих околности које су изван контроле Школе или због изузетних догађаја чије се последице упркос свим настојањима нису могле избећи, Школа није одговорна у смислу закона који регулише безбедност и здравље на раду.

Члан 3.

Одредбе овог Правилника примењују се на све запослене у Школи, као и на сва друга лица која се по било ком основу налазе на раду у Школи (студенти Школе за време трајања наставних и ваннаставних активности и сва друга лица која обављају рад у Школи).

2. ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТИ У ОБЕЗБЕЂИВАЊУ И СПРОВОЂЕЊУ МЕРА БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

Члан 4.

Школа, у складу са законом, предузима одговарајуће мере заштите здравља и безбедности запослених, спречава настанак професионалних обољења, и у том смислу дужна је да:

- Организује послове безбедности и здравља на раду;
- Изврши оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад код заснивања радног односа, односно премештаја на друге послове, односно промене процеса рада који може проузроковати промену мера за безбедан и здрав рад;

- Запосленима одреди обављање послова на којима су проведене мере безбедности и здравља на раду;
- Обавештава запослене о увођењу нових технологија и средстава за рад, као и о опасностима од повреда и оштећења здравља који настају њиховим увођењем, односно да у таквим случајевима донесе одговарајућа упутства за безбедан рад;
- Обезбеди запосленима коришћење средстава и опреме за личну заштиту на раду;
- Обезбеди одржавање средстава за рад и средстава и опреме за личну заштиту на раду у исправном стању;
- Спроводи превентивне и периодичне прегледе и испитивања опреме за рад, као и превентивна и периодична испитивања услова радне средине, у складу са Законом;
- Обезбеди на основу акта о процени ризика и оцене службе медицине рада прописане лекарске прегледе запослених у складу са Законом;
- Обезбеди пружања прве помоћи, као и да оспособи одговарајући број запослених за пружање прве помоћи, спасавање и евакуацију у случају опасности;
- Заустави сваку врсту рада који представља непосредну опасност за живот или здравље запослених.

Члан 5.

Савет Школе се стара о спровођењу и унапређивању безбедности и здравља на раду и у том циљу:

- Доноси планове и програме мера заштите на раду и стара се о њиховом спровођењу;
- Одобрава финансијска средства за извршење плана и програма мера безбедности и здравља на раду;
- Разматра стање повреда на раду, професионалних обољења и услова рада;
- Доноси мере за отклањање уочених недостатака и неправилности;
- Разматра извештаје које подноси надлежном органу инспекције рада и другим органима о стању заштите на раду и доноси одлуке у складу са захтевима и препорукама тих органа;
- Врши анализу стања безбедности и здравља.

Члан 6.

За спровођење и унапређење мера безбедности и здравља на раду одговоран је директор Школе, који је посебно обавезан да:

- Утврди начин спровођења и примене мера безбедности и здравља на раду због боље безбедности запослених и спречавања професионалних обољења и повреда на раду;
- Утврди начин оспособљавања и едукације запослених који обављају послове безбедности и здравља на раду;
- Донесе програм о оспособљавању запослених за безбедан и здрав рад;
- Донесе акт о процени ризика у писменој форми за сва радна места и утврди начин и мере за отклањање евентуалног ризика;
- Организује унапређење техничке заштите у складу са развојем технологије у циљу смањења повреда на раду и професионалних обољења;
- Распореди запослене на место рада на коме су спроведене мере безбедности и здравља на раду;
- Утврди начин провере и одговарајуће мере контроле запослених ради њиховог удаљавања са радног места уколико су под утицајем алкохола или других средстава зависности;
- Обезбеди запосленима коришћење средстава и опреме за личну заштиту на раду.

3. ПРЕВЕНТИВНИ И ПЕРИОДИЧНИ ПРЕГЛЕДИ И ИСПИТИВАЊЕ ОПРЕМЕ ЗА РАД

Члан 7.

Школа је дужна да средства и опрему за рад, електричне инсталације, грејање и друге инсталације одржава редовно и правилно у исправном стању, у складу са техничким прописима и одређеним стандардима, на начин који обезбеђује одговарајућу сигурност запослених, с тим да у току коришћења и евентуалног премештања на друго место рада, исте прегледа и проверава њихову исправност.

Периодичне прегледе и проверу исправности у смислу става 1. овог члана, Школа врши преко овлашћеног правног лица које се бави безбедношћу и здрављем на раду као својом делатношћу и има одговарајућу лиценцу.

Члан 8.

Школа је дужна да врши прегледе и испитивања у смислу члана 7. овог Правилника, у роковима који су утврђени упутством произвођача и у складу са техничким нормативима и одређеним стандардима, ради утврђивања да ли даље коришћење прописаних средстава и опреме за рад, електричних инсталација, грејања и других инсталација представља ризик за сигурност или здравље запослених и да ли су примењене прописане мере заштите на раду.

У случају да рокови из става 1. овог члана нису утврђени упутством произвођача, техничким нормативима и одређеним стандардима, Школа је дужна да средства и опрему за рад електричне инсталације, грејање и друге инсталације прегледа и испитује у роковима утврђеним прописима о безбедности и здрављу на раду.

4. ИСПИТИВАЊЕ УСЛОВА РАДНЕ ОКОЛИНЕ

Члан 9.

Школа је дужна да врши испитивање у радним и помоћним просторијама у којима се при раду евентуално користе штетне или спорне материје, ради спречавања повређивања запослених, као и утврђивања да ли радна средина одговара условима за продуктиван рад и здравље запослених.

Испитивања у смислу става 1. овог члана, обухватају:

- Микроклиму (температура, брзина струјања ваздуха и релативна влажност ваздуха);
- Хемијске штетности (пара, дим и прашина);
- Физичке штетности (бука, вибрација и штетна зрачења);
- Осветљеност просторија;
- Материје чија су својства опасна по живот и здравље запослених (биолошке штетности).

Члан 10.

Испитивања из члана 9. овог Правилника, Школа је дужна да врши на начин, по поступку и у роковима утврђеним прописима о безбедности и здравља на раду.

5. ОСПОСОБЉАВАЊЕ ЗАПОСЛЕНИХ

Члан 11.

Школа је дужна да изврши теоријско и практично оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад при заснивању радног односа, премештају на друге послове, приликом увођења нове технологије, односно нових средстава за рад као и код промене процеса рада.

Оспособљавање запослених врши се за време радног времена.

Члан 12.

Оспособљавање запослених врши се на основу програма обуке о оспособљавању запослених за безбедан рад.

Програм из става 1. овог члана доноси директор, на предлог лица за безбедност и здравље на раду.

Члан 13.

Програм обуке о оспособљавању запослених за безбедан рад прилагођен је одговарајућим потребама радних места која су одређена Правилником о систематизацији радних места и обухвата све видове заштите у датим условима рада, као и рокове трајања обуке.

Члан 14.

Провера теоријске и практичне оспособљености запосленог за безбедан и здрав рад обавља се на радном месту.

Провера оспособљености за безбедан и здрав рад запослених који раде на радном месту са повећаним ризиком врши се на начин утврђен актом о процени ризика.

Члан 15.

За оспособљавање запослених у Школи по потреби може се ангажовати и овлашћено правно лице, у складу са законом.

6. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ ЗАПОСЛЕНИХ

Члан 16.

Запослени у радном односу у Школи и друга лица која се по било ком основу налазе и обављају послове у Школи, дужни су да се придржавају мера безбедности и здравља на раду, одредаба овог Правилника и законских прописа у циљу спровођења безбедности и здравља на раду.

Члан 17.

Запослени има право и обавезу да се упозна са прописима и мерама безбедности и здравља на раду, пре него што отпочне да обавља радне задатке у Школи.

Запослени коме при раду прети непосредна опасност по живот, због тога што нису проведене мере безбедности и здравља на раду има право да одбије да ради на пословима, односно радним задацима, док се не спроведу прописане мере безбедности и здравља на раду.

Члан 18.

У обезбеђивању заштите на раду запослени има право:

- да даје предлоге, примедбе и обавештења о питањима безбедности и здравља на раду;
- на контролу здравственог стања;

- на услове рада који обезбеђују његов физички интегритет, здравље и личну сигурност на раду;
- да користи средства рада која су у складу са прописаним мерама;
- да користи исправно средства личне заштите;
- на оспособљавање из материје безбедности и здравља на раду.

Члан 19.

У спровођењу безбедности и здравља на раду сви запослени у Школи имају следеће обавезе:

- да примењују прописане мере за безбедан и здрав рад;
- да наменски користе средства за рад;
- да користе прописана средства и опрему за личну заштиту на раду и да са њима пажљиво рукују;
- да послове обављају са пуном пажњом ради безбедности свог живота и здравља као и живота и здравља других запослених;
- да пре почетка рада прегледа своје радно место укључујући и средства за рад која користи, као и средства и опрему за личну заштиту на раду, и одмах пријави уочене недостатке, кварове или друге појаве које би могле да угрозе безбедност запосленог на раду;
- да по истеку радног времена и престанка рада, радно место и средства за рад остави у исправном стању.

Члан 20.

Запослени могу да користе средства за рад, односно средства и опрему за личну заштиту на раду на којима су примењене мере за безбедност и здравље на раду и обезбеђена контрола њихове употребе у складу са наменом.

Члан 21.

Када због увођења нове технологије нису прописане мере безбедности и здравља на раду, Школа до доношења одговарајућих прописа, примењује опште признате мере којима се осигурава безбедност и здравље запослених.

Опште признатом мером, у смислу става 1. овог члана, сматра се мера којом се може отклонити опасност при раду или смањити штетност по здравље запослених, у мери у којој је то разумно изводљиво.

Члан 22.

Запосленим и другим лицима који се по било ком основу налазе на раду у Школи, ако су под утицајем алкохола или под дејством наркотика забрањен је приступ у радне и помоћне просторије или задржавање у радним просторијама Школе.

7. ОРГАНИЗОВАЊЕ ПОСЛОВА БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

Члан 23.

Заштита здравља, безбедност лица на раду и спречавање професионалних обољења у Школи спроводи се применом савремених техничких, организационих, здравствених, образовних и других мера неопходних за стварање безбедних услова рада.

Члан 24.

Вршење стручних послова безбедности и здравља на раду организују се на нивоу Школе и обавља их лице за безбедност и здравље на раду, односно референт послова ППЗ и безбедност и здравље на раду (у даљем тексту: лице за безбедност и здравље на раду).

Члан 25.

Лице за безбедност и здравље на раду обавља следеће послове:

- учествује у припреми акта о процени ризика;
- врши контролу и даје савете директору у планирању, избору, коришћењу и одржавању средстава за рад, опасних материја и средстава и опреме за личну заштиту на раду;
- учествују у опремању и уређивању радног места у циљу обезбеђивања безбедних и здравих услова рада;
- организује превентивна и периодична испитивања услова радне околине;
- организује превентивне и периодичне прегледе и испитивања опрема за рад;
- предлаже мере за побољшање услова рада, нарочито на радном месту са повећаним ризиком;
- свакодневно прати и контролише примену мера за безбедност и здравље запослених на раду;
- прати стање у вези са повредама на раду и професионалних обољењима, као и болестима у вези са радом, учествује у утврђивању њихових узрока и припрема извештаје са предлозима мера за њихово отклањање;
- припрема и спроводи оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад;
- припрема упутства за безбедан рад и контролише њихову примену;
- забрањује рад на радном месту или употребу средстава за рад, у случају када утврди непосредну опасност по живот или здравље запослених;
- сарађује и координира рад са службом медицине рада по свим питањима у области безбедности и здравља на раду;
- води евиденцију у области безбедности и здравља на раду;
- прати и проучава законске прописе из области безбедности и здравља на раду;
- обавља и друге послове у складу са законом и општим актима Школе.

8. АКТ О ПРОЦЕНИ РИЗИКА

Члан 26.

Школа је дужна да донесе акт о процени ризика за свако радно место и да утврди начин и мере за смањење и отклањање ризика у обиму којим се спречава повреда на раду, оштећење здравља или обољење запосленог.

Члан 27.

Процена ризика заснива се на систематском евидентирању и процењивању могућих врста опасности и штетности на радном месту и у радној околини, на анализирању организације рада и радног процеса, средстава рада, средстава и опреме за личну заштиту и других елемената који могу да изазову ризик од повреда на раду, оштећења здравља или обољење запосленог.

Процена ризика, према прописима о начину и поступку процене ризика на радном месту и у радној околини, између осталог обухвата;

- опис радног процеса;
- опис средстава за рад;
- опис средстава и опреме за личну заштиту;
- снимање организације рада;

- препознавање и утврђивање опасности и штетности на радном месту и у радној околини;
- процену ризика у односу на опасност и штетност;
- утврђивање начина и мера за отклањање, смањење и спречавање ризика;
- закључак.

Члан 28.

Одлуком о покретању поступка процене ризика, одређују се стручна лица из реда запослених за спровођење поступка процене ризика.

9. УТВРЂИВАЊЕ РАДНИХ МЕСТА СА ПОСЕБНИМ УСЛОВИМА РАДА

Члан 29.

Радна места на којима објективно постоје повећање опасности од повреда и здравствених оштећења чије се штетно деловање на радну способност и здравље запослених не може у потпуности отклонити применом заштитних мера, сматрају се радним местима са посебним условима рада.

Члан 30.

Основни критеријуми за утврђивање радних места са посебним условима рада у погледу повећаног ризика на здравље запослених, специфичности радног места и технолошког процеса рада су:

- Оптерећење на раду;
- Опасности и штетности у радној средини (физичке, хемијске и механичке);
- Здравствени ризици;
- Повреде на раду;
- Режим и услови рада;
- Примена мера заштите на раду.

Члан 31.

Постојање услова за утврђивање радних места са посебним условима рада врши се на основу спроведене анализе по датим критеријумима из члана 30. овог Правилника од стране овлашћеног правног лица за безбедност и здравље на раду са организованој службом медицине рада, или овлашћене здравствене установе, по посебној методологији.

Ако се анализом утврде места са посебним условима рада, иста се као таква проглашавају одлуком од стране директора Школе и дефинишу Правилником о систематизацији радних места.

У Школи тренутно нема радних места са посебним условима рада у смислу наведених критеријума за одређивање истих.

10. ЕВИДЕНЦИЈЕ И ОСИГУРАЊЕ ОД ПОВРЕДА НА РАДУ

Члан 32.

Школа је дужна да води и чува евиденцију о:

- радним местима са повећаним ризиком;
- запосленима распоређеним на радна места са повећаним ризиком и лекарским прегледима запослених распоређених на та радна места;
- повредама на раду, професионалним обољењима и болестима у вези са радом;
- запосленима оспособљеним за безбедан и здрав рад;
- опасним материјама које користи у току рада;
- извршеним испитивањима радне околине;

- извршеним прегледима и испитивањима опреме за рад и средства и опреме за личну заштиту на раду;
  - пријавама поднетим инспекцији рада о смртним, колективним или тешким повредама на раду и настанку професионалних обољења, односно обољења у вези са радом запосленог.
- Евиденцију из става 1. овог члана води лице за безбедност и здравље на раду.

Члан 33.

Школа је дужна да запослене осигура од повреде на раду, професионалних обољења или обољења у вези са радом ради обезбеђења накнаде штете.

11. СЛУЧАЈЕВИ И НАЧИН ПРОВЕРЕ ЗАПОСЛЕНИХ ПОД УТИЦАЈЕМ АЛКОХОЛА И ДРУГИХ СРЕДСТАВА ЗАВИСНОСТИ

Члан 34.

Запослени је дужан да се подвргне провери да ли је под утицајем алкохола или других средстава зависности у следећим случајевима:

- када својим понашањем видно оставља утисак да је под утицајем алкохола;
- када се затекне на радном месту да конзумира алкохол;
- у случају настанка повреде на раду, ради утврђивања узрока, ако се изразито сумња да је запослени конзумирао алкохол или друга средства зависности;
- када на радном месту започне рад, а видно оставља утисак да је под утицајем алкохола.

Члан 35.

Проверу да ли је запослени под утицајем алкохола врши лице за безбедност и здравље на раду употребном алко теста, на начин како се то врши прописима о безбедности саобраћаја.

Члан 36.

Запослени за кога се утврди да је под утицајем алкохола или других средстава зависности не може започети, односно наставити рад.

12. УТВРЂИВАЊЕ ПОВРЕДА РАДНИХ ОБАВЕЗА

Члан 37.

Непридржавање утврђених мера заштите на раду и прописаних обавеза у смислу овог Правилника представља тежу повреду радне обавезе.

13. ПРЕДСТАВНИК ЗАПОСЛЕНИХ ЗА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЉЕ НА РАДУ

Члан 38.

Запослени бирају свог представника за безбедност и здравље на раду на скупу свих запослених.

Члан 39.

Представник запослених има право да учествује у разматрању свих питања која се односе на безбедност и здравље на раду.

Директор и представник запослених, дужни су да међусобно сарађују о питањима безбедности и здравља на раду, у складу са Законом о безбедности и здрављу на раду и другим прописима.

Члан 40.

Представник запослених најмање једном годишње доставља запосленима и Синдикату извештај о стању и предузетим мерама у области безбедности и здравља на раду у Школи.

14. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 41.

На све што није регулисано овим Правилником, примењиваће се одредбе Закона о безбедности и здрављу на раду и други прописи који регулишу ову област.

Члан 42.

Овај Правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања на огласној табли Школе, а објављен је на дан доношења.

ПРЕДСЕДНИК САВЕТА

Др Сретен Глибетић, професор